

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS RE'EH • MAAMAR 1

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה וגו'

« Voyez, je place aujourd'hui devant vous
une bénédiction et une malédiction »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/1/

1 ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה וגו'. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל מקום שנאמר היום הוא נצחי ועולם גם היום הזה.

« Voyez, je place aujourd'hui devant vous une bénédiction et une malédiction : la bénédiction », etc. Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : partout où il est dit « aujourd'hui », cela désigne l'éternité, pour toujours, [et s'applique] également [à] ce jour même.

ולהבין זה בכאן וגם מלת לפניכם דהוי ליה לומר לכם. אך הענין כי הנה יש בכל אחד ואחד מישראל בחי' פנימיות ובחינת חיצוניות (עמ"ש מזה ע"פ ויהי מקץ בדבור השני)

[Il faut] comprendre ici ce point, ainsi que le mot «devant vous» (lifneichem), alors qu'il aurait dû être dit «à vous» (lachem). L'explication est la suivante: en chacun des membres d'Israël se trouvent une dimension intérieure (pnimiyout) et une dimension extérieure ('hitsoniyout) (voir ce qui est écrit à ce sujet sur [le verset] «Et il advint à la fin», dans le deuxième discours).

והנה כתיב פנים בפנים דבר ה' עמכם כי בשעת קבלת התורה נמשך לכל אחד ואחד מישראל בחינת הוי' בבחי' פנים שלהם בכל ניצוץ נשמותיהם

Or, il est écrit : «Face à face, Havaya vous a parlé», car, au moment du don de la Torah, le niveau de Havaya fut attiré vers chacun des membres d'Israël, dans leur niveau de «face» (panim), en chaque étincelle de leurs âmes.

וזהו ענין קבלת הדבור אנכי ה' אלקיך פ"י שיהיה בחי' שם הוי' מאיר ומתגלה כך כל כך עד שיהא נקרא על שמך להיות אלהיך אלהים שלך כמ"ש במ"א.

Tel est le sens de la réception de la parole «Je suis Havaya, ton D.ieu» : le niveau du Nom Havaya doit briller en vous et se révéler à ce point qu'il soit appelé de votre nom, pour être «ton D.ieu», un D.ieu qui est à vous, comme cela est expliqué ailleurs.

2 וביאור ענין זה איך יש בחינת שם הוי' בכל אחד ואחד. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אפילו רשעים מלאים חרטות שנופלים להם הרהורי תשובה מחמת שאינו רוצה להיות נפרד מהקב"ה והוא בלי טעם ודעת מפני

L'explication de cette question — comment le niveau du Nom Havaya se trouve en chacun : nos Sages, de mémoire bénie, ont dit que même les méchants sont pleins de regrets, car des pensées de techouva (retour) leur viennent, parce qu'il ne veut pas être séparé du Saint béni soit-Il. Cela se produit sans raison ni connaissance, car

כי בחינה זו היא באה מבחינת חכמה שהיא בחי' ביטול אליו ית' שלמעלה מן ההשכלה והדעת המושג

(כמ"ש בס"ש"ב [בספר של בינונים] פ"ח)

ce niveau vient du niveau de 'Hokhma (sagesse), qui est celui de l'annulation de soi (bitoul) devant Lui, béni soit-Il, et qui se situe au-dessus de l'intellection et de la connaissance assimilable par l'entendement (comme l'explique le Sefer Shel Beinonim [Tanya], chapitre 18).

ונקרא בחי' משכיל על דבר וכתוב משכיל לאיתן אזרחי פי' משכיל להיות איתן מלשון חיזוק כמו איתן מושבך כי בחינה זו היא בחינה חזקה שנתחזק בכל אחד ואחד מישראל מאד בבחי' קשה עורף כמ"ש

On appelle cela le niveau de « celui qui a de l'intelligence en une matière » (maskil al davar), et il est écrit : « Maskil d'Eitan l'Ezra'hi. » Le sens est : maskil, pour être eitan, terme qui évoque la force, comme dans « solide (eitan) est ta demeure » ; car ce niveau est ferme et profondément établi en chacun des enfants d'Israël, à la manière d'une nuque raide, comme il est écrit :

כי עם קשה עורף הוא וסלחת וגו' כמ"ש במ"א לפי שהוא רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג

« car c'est un peuple à la nuque raide, et Tu pardonneras », etc., comme il est expliqué ailleurs ; car il s'agit d'une volonté simple, sans aucune raison ni intellect assimilable par l'entendement.

וגם אותיות איתן משמשות לעתיד לבא (שהן באין בראש התיבה להורות על שימוש הפעולה להבא אפע"ל יפע"ל תפע"ל נפע"ל)

En outre, les lettres d'eitan servent à exprimer le futur (le'atid lavo) (car elles se placent au début d'un mot pour indiquer que l'action est au futur : efal, yifal, tifal, nifal [j'agirai, il agira, tu agiras, nous agirons]).

כי לעתיד לבא יהיה בחי' חכמה בחי' ביטול הנ"ל בהתגלות בכל אחד ואחד מישראל משא"כ עכשיו הרוח שטות מכסהו שדומה בעיניו שעודנו ביהדותו כמ"ש במ"א

Car, dans le Temps à venir (le'atid lavo), le niveau de 'Hokhma, le niveau de bitoul mentionné plus haut, se révélera en chacun des enfants d'Israël ; mais à présent, l'esprit de folie le recouvre, si bien qu'à ses yeux il lui semble qu'il est encore dans sa judéité, comme il est expliqué ailleurs

(ע' [ע"ן] בס"ש"ב [בספר של בינונים] פכ"ד) וזהו האזרחי מלשון אזרח הארץ שיש בכל אחד ואחד בחינה זו מאז מעולם

(voir le Sefer Shel Beinonim [Tanya], chapitre 24). Et c'est là le sens de « l'Ezra'hi », terme dérivé de « natif (ezra'h) du pays » : car ce niveau se trouve en chacun depuis toujours, depuis l'éternité,

כי ישראל עלו במחשבה במקורא דכולא ובחינה זו היא בחינת יו"ד של שם הוי" ב"ה

car Israël s'éleva dans la pensée, dans la Source de tout. Et ce niveau est celui du youd du Nom Havaya, béni soit-Il.

(עיי' באגרת התשובה פ"ד ועמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח בפ"י וקדם צרתני ובד"ה יונתי בחגוי שהוא בחי' מחשבה הקדומה ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה פי' וענין בקדמין וז"ש [וזהו שכתוב] כאן מאז מעולם כו')

(Voir Igueret HaTechouva, chapitre 4 ; et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Le huitième jour, il envoya », sur le sens de « et avant (kéde m) Tu m'as formé », ainsi que dans le discours commençant par « Ma colombe, dans les fentes », où il est expliqué qu'il s'agit du niveau de la pensée primordiale ; et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Lorsque les enfants d'Israël dirent d'abord : "Nous ferons" », sur le sens et la notion de « bekadmin » (« au commencement ») ; c'est ce que signifie ici « depuis jadis, depuis toujours », etc. ;

ועמ"ש ס"פ שלח בענין ישראל לי ראש ועמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי בפ"י כל האזרח בישראל כלומר מה שאני עתיד להזריח כו' ושני הפי' אמת שלעתיד יזריח ויאיר בחינה זו בגילוי בכל אחד מישראל).

et voir ce qui est écrit à la fin de la paracha Chela'h, au sujet de « Yisrael — li roch » (« une tête pour Moi ») ; et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Havaya est avec moi parmi ceux qui m'aident », sur le sens de « tout autochtone (ha'ezra'h) en Israël », c'est-à-dire ce que Je ferai rayonner (lehazria'h), etc. Les deux interprétations sont vraies, car, dans les temps futurs, ce niveau rayonnera et brillera au grand jour en chacun des enfants d'Israël).

ובחי' ה"א עילאה היא בחי' בינה רחובות הנהר שיש לה אורך ורוחב כו' דהיינו ענין התבוננות בגדולת ה' כל חד לפום שיעורא דיליה איך הוא בשמים ממעל

Et le niveau du hé supérieur est celui de Bina (compréhension), « les vastes étendues du fleuve », qui a une longueur et une largeur, etc. ; c'est-à-dire la contemplation de la grandeur de D.ieu, chacun selon sa propre mesure : comment Il est « dans les cieux là-haut

ועל הארץ מתחת אין עוד וכולא קמיה כלא חשיב ממש ובי' בחי' אלו צריכין להיות תמיד אצל האדם בעבודת ה' בלי פירוד

et sur la terre en bas ; il n'y a rien d'autre », et tout est véritablement considéré comme néant devant Lui. Ces deux niveaux doivent toujours être présents chez l'homme dans son service de D.ieu, sans séparation ;

כי על ב' בחינות אלו איתא בזהר שהן תרין ריעין דלא מתפרשין לכן צריך להיות גם באדם כך

car il est dit dans le Zohar, au sujet de ces deux niveaux, qu'ils sont « deux compagnons qui ne se séparent jamais ». Il doit donc en être ainsi chez l'homme également :

דהיינו להתבונן ולהעמיק שכלו ובינתו באורך ורוחב כפי אשר יד שכלו ורוח בינתו מגעת וליבטל אליו ולדבקה בו במסירת נפש ממש בבחי' חכמה שלמעלה מטעם ודעת המושג שאם לא יהי' [יהיה] לו בחי' ביטול הנ"ל

c'est-à-dire qu'il doit contempler et approfondir son intellect et sa compréhension, en longueur et en largeur, autant que le permettent la portée de son intellect et l'étendue de sa compréhension ; et s'annuler devant Lui et s'attacher à Lui par un véritable sacrifice de soi (messirout néfech), au niveau de 'Hokhma, qui dépasse la raison et la connaissance accessible à l'intellect. Car s'il ne possède pas l'annulation de soi mentionnée plus haut,

אזי אפילו אם יתבונן בגדולת ה' בהרחבה כפי כחו ויוליד מזה אהבה ויראה לא יהיה להם קיום אמיתי ויפול ממדרגתו ח"ו [חס ושלום]

alors, même s'il contemple largement la grandeur de D.ieu, selon ses capacités, et qu'il en fait naître l'amour et la crainte, ceux-ci n'auront aucune véritable permanence et il tombera de son niveau, à D.ieu ne plaise.

כי החכמה תחיה בעליה פי' בעליה דתרגום בעל מרא ורבון דהיינו אפילו מה שיש לו בחינת ממשלה על הארה מבחינה זו

Car « la sagesse donne la vie à ceux qui la possèdent (be'aleha) ». Le sens de be'aleha : le Targoum traduit ba'al par « mara » et « ribbon » (maître, seigneur) ; cela signifie que même [lorsqu']il n'a [qu']une certaine maîtrise sur une illumination issue de ce niveau,

כי ההתבוננות בגדולת ה' בהרחבה ובעומק יש לה מעלה יתירה על בחי' ביטול שמבחי' חכמה הנ"ל

Car la contemplation de la grandeur de D.ieu, menée avec ampleur et profondeur, possède un avantage supplémentaire sur l'annulation de soi (bitoul) qui découle du niveau de 'Hokhma (sagesse) mentionné plus haut.

(ועמ"ש ר"פ לך לך בענין ה"א דאברהם וע' בע"ח [בעץ חיים] שער או"א [אבא ואימא] פ"ב [פרק ב'] שהבינה נקי
א"ח [אשת חיל] עטרת בעלה כו')

(Et voyez ce qui est écrit au début de la paracha Lekh Lekha au sujet du hé d'Avraham ; voyez aussi Etz Chaim, Cha'ar Abba ve'Imma, chapitre 2, où il est dit que Bina est appelée « une femme vaillante, couronne de son mari », etc.),

לפי שאין מחשבה תפיסא ביה כי אם הארה כל שהוא מבחינת חכמה אבל ההתבוננות הרי המחשבה
תפיסא בכולא ואעפ"כ [ואף על פי כן]

car la pensée ne peut le saisir, si ce n'est par une infime illumination du niveau de 'Hokhma ; mais, par la contemplation, la pensée le saisit dans son entier. Néanmoins,

הנה החכמה תחיה ונקרא נקודה בהיכליה (עיין בזהר בראשית) (ד' ו') ובת"ז [ובתיקוני זהר] תיקון ה' ועמ"ש
סד"ה

« La sagesse donne la vie », et elle est appelée « un point dans son palais » (voir le Zohar, Bereshis, page 6, et le Tikkunei Zohar, Tikkun 5 ; et voyez ce qui est écrit à la fin du discours commençant par

כי אתה נרי בפי מקץ ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] דענין פך של שמן שמצאו כו' הנז' [הנזכר] שם זהו ענין
הנקודה שבהיכליה

« Car Tu es ma lampe », dans la paracha Mikets. Selon cela, on peut dire que le [sujet du] flacon d'huile qu'ils trouvèrent, etc., mentionné là-bas, correspond au concept du point dans son palais,

כי שמן הוא חכמה עילאה ע"ש שהנקודה מחיה את ההיכל שאם אין נקודה אין ההיכל משמש כלום
« car l'huile est la 'Hokhma supérieure » ; voyez là-bas) : le point donne vie au palais, car, sans point, le palais ne sert absolument à rien.

וגם אם יהיה לו בחי' נקודה זו אם אין היכל אינו כלום ולפיכך צריך להיות שתיהן כאחד והם תריין
ריעין דלא מתפרשין למטה כמו למעלה:

Et de même, s'il possède ce niveau du point, mais qu'il n'y a pas de palais, cela ne vaut rien. Il faut donc que les deux soient ensemble, et ils sont « deux compagnons qui ne se séparent jamais », en bas comme en haut.

3 ב ובחיי ואיו של שם הוי' הוא כחינת נחל איתן שמבחי' איתן הנ"ל יורד בחי' נחל בחי' המשכה למטה למקום מדות שכלב שנחלקין לשש בחי'

2. Le niveau du vav du Nom Havaya est celui du nachal eisan (torrent puissant) : du niveau de l'eisan mentionné plus haut descend le niveau d'un torrent (nachal), c'est-à-dire un influx vers le bas, jusqu'au lieu des attributs émotionnels (midot) dans le cœur, qui se divisent en six niveaux,

והוא בחי' ואיו להפכם לקדושה ואח"כ לבחי' ה' אחרונה בחי' מחשבה דבור ומעשה שהם כנגד ג' קוין שבה' אחרונה והוא בחי' תורה שבע"פ [שבעל פה] מלכות פה קרינן לה וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה

et c'est le niveau du vav, qui les transforme en sainteté ; ensuite [l'influx est conduit] au niveau du hei final, celui de la pensée, de la parole et de l'action, qui correspondent aux trois traits du hei final. C'est là le niveau de la Torah orale — « Mal'hout, nous l'appelons "bouche" » — et « grand est l'étude, car elle conduit à l'action ».

(ענין נחל איתן מבואר באגה"ק [באגרת הקודש] בסופו בד"ה וצדקה כנחל איתן שהיא הארת חכמה עילאה שיאיר בפנימית הלב ליבטל ביחודו ית' בתכלית מעומקא דליבא.

(Le concept de nachal eisan est expliqué dans Iggeres HaKodesh, à la fin, dans le discours commençant par « Et la charité comme un torrent puissant (nachal eisan) » : il s'agit de l'illumination de la 'Hokhma supérieure, destinée à éclairer la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur, afin qu'il soit entièrement annulé dans Son unité, béni soit-Il, du plus profond du cœur.

וכן נתבאר בד"ה בכ"ה בכסליו שפנימית הלב מתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין כו' וזהו ענין המבואר לקמן בפ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת בפ"י ממעמקים קראתיך לשון רבים כי יש עומק למעלה מעומק כו'

Il est également expliqué dans le discours commençant par « Le vingt-cinq Kislev » que la dimension intérieure du cœur devient une avec le cerveau, comme « deux compagnons », etc. C'est là le concept expliqué plus loin, dans la paracha de Nitsavim, dans le discours commençant par « Car cette mitsva », à propos du sens de « Des profondeurs, je T'ai appelé » : le mot « profondeurs » est au pluriel, car il y a une profondeur au-dessus d'une profondeur, etc. :

תשובה תשוב הי' במילוי יו"ד שהה"א היא בחי' תשובה עילאה שהיא מעומק הלב ומילוי היו"ד הוא בחי' תעלומות לב שבהעלם וכו' והיינו כי יסודות דא"י [דאבא ואימא] כי יסוד אימא בינה ליבא זהו בחי' פנימית הלב עומקא

La techouva est «tashouv hei» («le hei revient»), le hei étant écrit avec un remplissage en youd : le hei correspond au niveau de la techouva supérieure, qui vient de la profondeur du cœur, et le remplissage en youd correspond au niveau des «recoins cachés du cœur», qui sont dissimulés, etc. C'est là le concept des deux Yessod d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina) : car le Yessod d'Imma — «Bina est le cœur» — est le niveau de la dimension intérieure du cœur, la profondeur

דליבא ויסוד אבא הוא הארת ח"ע [חכמה עילאה] המאיר בפנימית הלב ונקי' תעלומות לב ונתבאר מזה ע"פ ביום השמיני שלח הנ"ל וע' לקמן ע"פ ושמתי כדכד שבחי' אהבה זו הנמשכת מחכמה עילאה נקי' אבני חפץ שהיא עמוק עמוק כו' ע"ש.

du cœur ; et le Yessod d'Abba est l'illumination de la 'Hokhma supérieure qui éclaire la dimension intérieure du cœur et est appelée «les recoins cachés du cœur». Cela a été expliqué à propos du verset «Le huitième jour, il envoya», mentionné plus haut. Voir aussi plus loin, à propos du verset «Et je ferai tes fenêtres en kadkod», où il est expliqué que ce niveau d'amour, qui découle de la 'Hokhma supérieure, est appelé «pierres de désir» (avnei chefet), car il est «profond, profond», etc. Voir là-bas.

והנה חפץ הוא פנימיות הרצון וזהו ענין עומק לא חפצתי חפצתי דייקא והרצון הוא חיצוניותו וזהו שרש בחינת נקודה בהיכליה וכמ"ש בביאור האדרא מהאריז"ל [מהאריז"ל זכרוננו לברכה]

Or, chefet (désir) est la dimension intérieure de la volonté. C'est le sens de «et en dehors de Toi, je n'ai aucun désir» — «désir», précisément ; tandis que la volonté en est la dimension extérieure. C'est là la racine du niveau de «un point dans son palais», comme il est écrit dans l'explication de l'Idra par le Arizal)

(דכ"ב ע"א) שבחי' גלגלתא המקפת את המוח זהו בחי' בינה שהוא היכל לחכמה הגנוזה בתוכה ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ס"פ שלח בפ"י לי ראש

(page 22a), où il est dit que le niveau de la gulgalta (crâne), qui entoure le cerveau, est celui de Bina, laquelle est un palais pour la 'Hokhma cachée en elle. Voir ce qui est écrit plus haut, à la fin de la paracha de Chelah, sur le sens de «li rosh» («une tête pour Moi»).

והנה חכמה מקורה בח"ס [בחכמה סתימאה] וזהו שהאהבה הנמשכת מחכמה נקרא אבני חפץ כו' וזהו ענין תעלומות לבו וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר בשלח

Or, 'Hokhma a sa source dans la 'Hokhma cachée (Hokhma setimaah) ; c'est pourquoi l'amour qui découle de 'Hokhma est appelé « pierres de désir », etc. C'est là le sens des « profondeurs cachées de son cœur ». Et c'est ce qui est dit dans le Zohar, parachat Bechala'h

(דס"ג ע"ב) בפ"י ממעמקים עומקא דכולא עומקא דבירא שהם ב' יסודות דאז"א [דאבא ואימא] נקודה בהיכליה כו'

(p. 63b), à propos du sens de « Des profondeurs », dit : « la profondeur de tout, la profondeur du puits », qui sont les deux Yessodot d'Abba et Imma, « un point dans son palais », etc. ;

דהיינו חכמה עילאה שבפנימית הלב תשוב ה' במילוי יו"ד ועי"ז מעורר ג"כ למעלה בחי' ממעמקים שהוא בחי' גלגלתא וחכמה הגנוזה בתוכה בחי' מאד עמקו מחשבותיך כו' שהם שרש ומקור בחי' נקודה בהיכליה כנ"ל

c'est-à-dire la 'Hokhma supérieure dans la dimension intérieure du cœur, tashouv hé avec le remplissage de youd. Par cela, on éveille également en haut le niveau de « Des profondeurs », qui est le niveau de la gulgalta et de la 'Hokhma qui y est cachée, le niveau de « Tes pensées sont très profondes », etc. : elles sont la racine et la source du niveau de « un point dans son palais », comme indiqué plus haut.

וזהו בשעה שישראל עונין אמן יהא שמיה רבא מברך הקב"ה מנענע ראשו וכדפי' לקמן יהי שם י"ה רבא שיגדל בחי' שם י"ה דהיינו גילוי חו"ב [חכמה ובינה] בחי' נחל איתן כו'

Et c'est là le sens de : « Lorsque les enfants d'Israël répondent : “Amen, yéhei chémé rabba méva-rakh” (“Que Son grand Nom soit béni”), le Saint béni soit-Il incline la tête » ; comme cela est expliqué plus bas, « Que le Nom Yah (chem Yah) soit grand » : que le niveau du Nom Yah grandisse, c'est-à-dire la révélation de 'Hokhma et de Bina, le niveau de na'hal eitan, etc.

לכן עי"ז נמשך מלמעלה התגלות רצונו וחפצו ית' בחי' ממעמקים קראתיך מאד עמקו מחשבותיך כו' C'est pourquoi, par cela, se révèle et se déverse d'en haut Sa volonté et Son désir, béni soit-Il : le niveau de « Des profondeurs, je T'ai appelé », « Tes pensées sont très profondes », etc.

ועי' עוד מענין איתן בזהר פי' ויחי (דרי"ל ע"ב) ובסבא דמשפטים (דק"י סע"א [סוף עמוד א]) אית משכיל לעילא כו'

Voir aussi, au sujet de eitan, le Zohar, parachat Vayé'hi (p. 230b), ainsi que le Sava de Mishpatim (fin de la p. 110a) : « Il y a un maskil en haut », etc.

(וע"ב) ובפי' תרומה (דק"ע ע"ב) ובפי' אחרי (דס"ו סע"ב [סוף עמוד ב]) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם וענין בחי' אלו הנרמזים בשם הוי' הוא ענין קבלת התורה בדבור אנכי הוי' אלהיך

(et p. 110b), ainsi que dans la parachat Terouma (p. 170b), la parachat A'harei (fin de la p. 66b) et le Mikdash Melekh, à cet endroit. Le sens de ces niveaux évoqués par le Nom Havaya est celui de la réception de la Torah dans la parole : « Je suis Havaya, ton D.ieu. »

וזהו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גבי עובר בבטן אמו נר דלוק על ראשו ומלמדין אותו כל התורה כולה.

C'est là le sens de ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au sujet du fœtus dans le ventre de sa mère : « Une lampe brûle au-dessus de sa tête, et on lui enseigne toute la Torah. »

נר דלוק הוא בחי' יו"ד שבשם הוי' ומלמדין אותו כל התורה הוא בחי' ה"א אחרונה שבשם לומר לך שכל הענין מבחינות אלו שבשם הוי' מיו"ד עד ה"א אחרונה מלמדין אותו

« Une lampe est allumée » est le niveau du youd du Nom Havaya, et « on lui enseigne toute la Torah » est le niveau du hé final du Nom — pour vous dire que toute l'affaire concerne ces niveaux du Nom Havaya, du youd au hé final : on les lui enseigne,

כדי להיות לו אחר לידתו וצאתו לאויר העולם יותר בנקל תפיסת וקליטת הבחינות האלו במוחו ולבו ולצאת מהעלם אל הגילוי

afin qu'après sa naissance et sa venue à l'air du monde, il puisse plus facilement saisir et assimiler ces niveaux dans son esprit et dans son cœur, et [qu'ils] passent de la dissimulation à la révélation

(ועיין מ"ש מזה ע"פ שחורה אני ונאווה בשיר השירים ובפי' שלח ע"פ והיה לכם לציצית. וזהו משכני אחריו נרוצה הביאני המלך חדריו כו' וכמש"ש [וכמה שכתוב שם]):

(Et voyez ce qui est écrit à ce sujet sur [le verset] « Je suis noire, mais belle », dans Chir Hachirim, et dans la paracha Chelah sur [le verset] « Et cela sera pour vous en guise de tsitsit ». C'est là le sens de « Tire-moi après toi, nous courrons; le roi m'a fait entrer dans ses appartements », etc., comme il est écrit là-bas.)

4 ג אך אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שבזמן הגלות אין השם שלם כו' (עמ"ש מזה ע"פ ועשית ציץ וע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק ובמגלת אסתר בדרוש הראשון שעל מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] חייב אינש לבסומי בפוריא) והיינו שאותיות ו"ה הם מפורדים מאותיות י"ה.

3. Mais nos Sages, de mémoire bénie, ont dit qu'au temps de l'exil le Nom n'est pas entier, etc. (voir ce qui est écrit à ce sujet sur [le verset] «Tu feras un tsits», sur [le verset] «Souviens-toi de ce qu'Amalek t'a fait», ainsi que dans Megillas Esther, dans le premier discours, à propos de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Un homme est tenu de s'enivrer à Pourim»). Cela signifie que les lettres vav-hé sont séparées des lettres youd-hé.

והענין בעבודת ה' הוא שאע"פ [שאף על פי] שמתבונן ומעמיק בגדולת ה' ומעמיק דעתו בבחי' בטול אליו ית' בבחינה שלמעלה מהדעת עכ"ז [עם כל זה] אינן פועלים להיות נמשך בלב להפך המדות אהבה ויראה בהתגלות הלב ברשפי אש ותשוקה לה' לבדו

Le sens de cela dans le service de D.ieu est que, même si l'on médite sur la grandeur de D.ieu et l'approfondit, et approfondit son esprit dans le niveau de l'annulation de soi (bitoul) devant Lui, béni soit-Il, à un niveau qui dépasse la connaissance (Daat), cela ne parvient néanmoins pas à pénétrer dans le cœur pour transformer les attributs émotionnels (midot) [en] amour et crainte révélés dans le cœur, avec des «flammes de feu» et un ardent désir de D.ieu seul.

והיינו בסיבת הגלות שמלוכש בתאות וענינים גשמיים וע"ז נאמר ומלתם את ערלת לבבכם וגו' וביאור הענין כי הנה כתיב ומל ה' אלהיך את לבבך.

Cela vient de l'exil, dans lequel [l'homme] est enveloppé de désirs et de préoccupations matérielles. C'est à ce sujet qu'il est dit: «Vous circoncirez le prépuce de votre cœur», etc. Et voici l'explication: il est écrit: «Et Havaya, ton D.ieu, circoncira ton cœur.»

5 וצריך להבין דמשמע שבחי' מילה זו יהיה מאת ה' לבדו והרי נאמר ומלתם וגו' אך הענין כי בחינת הערלה החופפת על הלב

Il faut maintenant comprendre: cela semble indiquer que cette circoncision, à ce niveau, sera accomplie par D.ieu seul, alors qu'il est dit: «Vous circoncirez», etc. Mais voici l'explication: le prépuce qui recouvre le cœur,

דהיינו בחינת תאוה ועניינים גשמיים המונעים ומפסיקים בין שם י"ה לו"ה שלא יהיה התגלות האהבה אין הדבר תלוי אלא בתשובה כאמור עונותיכם מבדילים וגו' וכתוב ונרגן מפריד אלוף כו'

c'est-à-dire les désirs et les préoccupations matérielles, qui retiennent et s'interposent entre le Nom Yah et vav-hé, de sorte que l'amour ne se révèle pas — cela ne dépend que de la techouva, comme il est dit : « Vos fautes séparent », etc., et comme il est écrit : « Le calomniateur sépare le chef (alouf) », etc.

אך בענין התגלות עצמיות האהבה יש ב' בחי' בחי' חיצויות הלב ובחי' פנימיות נקודת הלב

Mais quant à la révélation de l'essence même de l'amour, il existe deux niveaux : le niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout) du cœur, et celui de la dimension intérieure (pnimiyout) du point du cœur,

דהיינו שיתגלה אהבתו כ"כ [כל כך] עד שתהיה בחי' ביטול לגמרי ולא יהיה הרגש האהבה מפני שהיא נקודה עצמיות מעומקא דליבא כמ"ש במ"א (באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה אין ישראלנגאלין אלא בצדקה וע"ש)

c'est-à-dire que son amour se révèle à un tel point qu'il atteint l'annulation complète de soi (bitoul), et que l'amour n'est plus ressenti, car il est un point essentiel issu des profondeurs du cœur, comme cela est expliqué ailleurs (dans Igueret Hakodech, le discours commençant par « Israël ne sera délivré que par la charité » ; voir là-bas).

המשל מענין אדם אם נוגע אל תוך פנימיות נקודת לבו שלו מעצמותו ומהותו ושכל חייו תלויין בזה.

L'analogie est celle d'une personne : si [quelque chose] touche le point le plus intérieur de son propre cœur, au plus profond de son essence et de son être, et que toute sa vie en dépend.

וזו הבחינה היא מבחינת נחל איתן המשמשות לעתיד שלעתיד לבא כתיב אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך וגו'

Et ce niveau relève de nachal eitan, dont les lettres annoncent l'avenir. Car, au sujet du Temps à venir, il est écrit : « Si tes dispersés se trouvent à l'extrémité des cieux », etc., « Il te ramènera », etc.,

והיטבך והרבך מאבותיך שתהיה בעילוי אחר עילוי במדרגה גבוה מאד אפי' [אפילו] יותר מהאבות כמ"ש כ

« Il te fera du bien et te rendra plus nombreux que tes pères » : tu t'élèveras d'ascension en ascension, jusqu'à un degré très élevé, même supérieur à celui des Patriarches, comme il est écrit :

הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד ירום מאברהם וכי' ואז כתיב ומל' ה' אלהיך את לבבך ערלת לבבך לא כתיב אלא לבבך

« Voici, Mon serviteur agira avec discernement ; il sera élevé, exalté et très haut » — « exalté » au-dessus d'Avraham, etc. Alors il est écrit : « Et Havaya, ton D.ieu, circonciera ton cœur » : il n'est pas dit « le prépuce de ton cœur », mais « ton cœur »,

דהיינו שכל בחי' חיצונית הלב ימול לצאת מן ההעלם אל הגילוי בחי' פנימיות נקודת הלב הנ"ל:

Cela signifie qu'Il circonciera tout le niveau de la dimension extérieure du cœur, afin que le niveau de la dimension intérieure du point du cœur, mentionné plus haut, sorte de la dissimulation pour se révéler.

6 ד וזהו שאנו מתפללים יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך כי בזה"ג [בזמן הגלות] אין

השם שלם כו' ולזאת אנו אומרים יהי שם י"ה רבא שיגדל בחינת שם י"ה

4. Voilà pourquoi nous prions : « Que Son grand Nom soit béni à jamais et pour toute l'éternité (le'alam oule'almei almaya) ; qu'Il soit béni » : car, en ce temps d'exil, le Nom n'est pas entier, etc. C'est pourquoi nous disons : « Que le Nom Yah soit grand » — afin que le niveau du Nom Yah grandisse.

(זהו כפי' הטא"ח [הטור אורח חיים] סי' נ"ו כפי' שמיה רבא ולעיל ס"פ שלח ע"פ אני כו' נתבאר דשמיה רבא היינו שמו הגדול והוא כמ"ש התוס' [התוספות] ריש ברכות ושתי הכוונות אמת.)

(Cela suit l'interprétation du Tour, Ora'h 'Haïm, section 56, concernant le sens de chemei rabba. Plus haut, à la fin de la paracha de Chela'h, à propos du verset « Je suis », etc., il a été expliqué que chemei rabba signifie « Son grand Nom » ; cela correspond à ce qu'écrivent les Tossafot au début de Berakhot. Les deux intentions sont vraies.)

וגם י"ל [יש לומר] כי הא בהא תליא ע"ד שנוי' [שנוכר] בביאור ע"פ זכור הנ"ל שלהיות התחברות י"ה בו"ה הוא ע"י המשכה מא"א [מאריך אנפין] בחי' קוצי דשערי כו'

On peut aussi dire que l'un dépend de l'autre, conformément à ce qui a été mentionné dans l'explication du verset « Souviens-toi » évoqué plus haut : le yud-hei se trouve uni au vav-hei par un influx provenant d'Arieh Anpin, le niveau des « boucles de cheveux » (koutsei de-sa'arei), etc. ;

וגם ע"י ששם י"ה רבא בנפש האדם ע"י נמשך גילוי בחי' שמשו הגדול כומ"ש [כמו שכתוב] בסמוך בפי' בשעה שישראל אומרין אמן יהא שמיה רבא מברך הקב"ה מנענע ראשו כו')

et aussi, lorsque le Nom Yah grandit dans l'âme de l'homme, la révélation du niveau de Son grand Nom se trouve ainsi attirée vers le bas, comme il est écrit plus loin au sujet de «Lorsque Israël dit : "Amen, que Son grand Nom soit béni", le Saint béni soit-Il hoche la tête», etc.)

דהיינו ההתבוננות בגדולת השם והביטול אליו ית' עד שיהיה יתברך בחי' ברכה והמשכה למקום המדות להפכם לקדושה מעומק נקודת פנימיות הלב וכידוע וכמ"ש במ"א ענין ההפרש שבין ברכה להודאה

C'est-à-dire : contempler la grandeur de D.ieu et s'annuler devant Lui, qu'Il soit béni, jusqu'à ce qu'il y ait «qu'Il soit béni» (yitbarakh) — le niveau de la bénédiction et de l'influx vers le lieu des attributs émotionnels (midot), afin de les transformer en sainteté à partir du point le plus profond de l'intériorité du cœur. Comme on le sait, et comme il est expliqué ailleurs au sujet de la différence entre la bénédiction (berakha) et la reconnaissance (hoda'a) :

כי ברכה הוא בחי' ראייה בחי' ביטול הנ"ל ואח"כ יתפשט יותר לעלם דהיינו העלם אחד ולעלמי העלם ב' עלמא העלם ג'

car la bénédiction est le niveau de la vision, le niveau du bitoul mentionné plus haut. Ensuite, elle se répand davantage : le'alam, c'est-à-dire une première dissimulation (helem) ; oule'almei, une deuxième dissimulation ; almaya, une troisième dissimulation,

דהיינו בחי' ג' לבושים מחשבה דבור ומעשה שאפילו בבחי' מעשה שהוא העלם ולבוש השלישי החיצון מכולם יאיר שם י"ה שיהיו כולם לה' לבדו ובטלים אליו דהיינו ע"י מחשבות ודבורי התורה ומעשה המצות.

c'est-à-dire les trois vêtements : la pensée, la parole et l'action ; de sorte que, même au niveau de l'action, qui est la troisième dissimulation et le troisième vêtement, le plus extérieur de tous, le Nom Yah brille, afin qu'ils soient tous exclusivement pour D.ieu et annulés devant Lui — c'est-à-dire par les pensées et les paroles de Torah, ainsi que par l'accomplissement des mitsvot.

כי הנה מראש מקדם נסוכה סוף מעשה במחשבה תחילה פ"י מראש היינו מראשית כל השתלשלות העולמות ומקדם היינו קודם למראש

Car voici que, depuis le commencement (mé-roch), depuis les temps anciens (mi-kédem), elle a été consacrée ; la fin de l'action fut la première dans la pensée. Cela signifie que «depuis le commencement» désigne le tout début de l'ensemble de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), tandis que «depuis les temps anciens» désigne ce qui précède «le commencement»,

שהוא ית' אינו בגדר עלמין כלל ואתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר כו' בלי שום שינוי כמ"ש אני ה' לא שניתי וגו'

car Lui, béni soit-Il, n'entre aucunement dans les limites des mondes : « Tu étais Lui avant que le monde soit créé, et Tu es Lui après », etc., sans aucun changement, comme il est écrit : « Car Moi, Havaya, Je n'ai pas changé », etc.

כי הוא למעלה מבחי' עולמות מבחינת ממלא ומבחי' סובב כל עלמין כי ממלא וסובב שייך לומר בגדר ובחי' עולמות

Car Il est au-dessus du niveau des mondes — au-dessus du niveau de la lumière qui remplit [tous les mondes] (memalé kol almin) et de celui de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ; car les notions de « remplir » et d'« entourer » s'appliquent dans les limites et au niveau des mondes,

אבל במהותו ועצמותו לא שייך לומר לא בחי' ממלא ולא בחינת סובב וע"ז אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] מה לפניו מה לאחר כו'.

mais, de Son être et de Son essence, on ne peut parler ni du niveau de memalé ni de celui de sovev. À ce sujet, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « ce qui est avant, ce qui est après », etc.

7 והנה בחינה זו ירדה ונשתלשלה ונתלבשה במעשה המצות אשר לזאת גם במעשה המצות יש בחינת ביטול הנ"ל

Or, ce niveau descendit, s'abaissa graduellement et se revêtit dans l'accomplissement des mitsvot. C'est pourquoi l'accomplissement des mitsvot comporte lui aussi le niveau d'annulation de soi (bi-toul) mentionné plus haut.

וצריך בעסק התורה והמצות שתכלה אליו הנפש למקורא דכולא מקור מים חיים וגו' משא"כ האומר אין לי אלא תורה כו' ועל זה נאמר אותי עזבו מקור מים חיים וגו'.

Et, lorsqu'on s'adonne à l'étude de la Torah et à l'accomplissement des mitsvot, l'âme doit se languir de Lui, la Source de tout, «la source des eaux vives», etc. Il en va autrement de celui qui dit: «Je n'ai que la Torah», etc. C'est à son sujet qu'il est dit: «Ils M'ont abandonné, Moi, la source des eaux vives», etc.

וזהו ראה אנכי נותן פי' אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' אנכי ה' אלהיך שהוא דבור ראשון של קבלת התורה

Et c'est là le sens de «Vois, Je donne»: «Je» (Ano'hi) désigne «Celui que Je suis», c'est-à-dire le niveau de «Je suis Havaya, ton D.ieu», première parole de la réception de la Torah.

(ועיין ברבות ר"פ ראה א"ר [אמר רבי] אלעזר משאמר כו' ועמ"ש בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה).

(Voir le Midrach Rabba, au début de la paracha Re'eh: «Rabbi Elazar dit: Depuis qu'Il a dit...», etc.; voir aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par «Et D.ieu prononça toutes ces paroles».)

נותן לפניכם בבחי' פנים שלכם בחי' ברכה שבשביל שיש בבחי' פנים שלכם בחי' הוי' כי ישראל עלו במחשבה לזאת תוכלו להמשיך עליכם בחינת ברכה ממקורא דכולא

«Devant vous» — dans le niveau de votre «visage» (panim) — le niveau de la bénédiction: puisque le niveau de Havaya se trouve dans votre «visage», car Israël s'éleva dans la pensée, vous pouvez attirer sur vous le niveau de bénédiction depuis la Source de tout.

וזהו את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי' מפני כי מראש מקדם נסוכה (ופי' מקדם יובן ממ"ש בד"ה חייב אינש לכסומי כפוריא בענין שנק' התורה משל הקדמוני קדמונו של עולם כו')

Et c'est là le sens de «la bénédiction, que (acher) vous écoutiez les commandements de Havaya», car «depuis le commencement, depuis les temps anciens, elle a été ointe». (Le sens de «depuis les temps anciens» (mikedem) se comprendra à partir de ce qui est écrit dans le maamar commençant par «Une personne est tenue de s'enivrer à Pourim», à propos de la Torah appelée «la parabole de l'Ancien» (mashal hakadmoni), Celui qui précède le monde, etc. ;

ובד"ה ששית ימים תאכל מצות כפי" רוח קדים דגבי קריעת ים סוף ובד"ה ביום השמיני שלח כפי" וקדם צרתני כני"ל ולשון נסוכה הוא כמ"ש במ"א ע"פ ושמנה נסיכי אדם.

et dans le maamar commençant par «Six jours, vous mangerez des matsot», à propos du sens du «vent d'est» (roua'h kadim) lors de la séparation de la mer des Joncs; et dans le maamar commençant par «Le huitième jour, il renvoya», à propos du sens de «et Tu m'as formé avant» (kedem), comme mentionné plus haut. Le terme nesouka s'explique comme il est dit ailleurs, à propos du verset «et huit princes (nessikhei) parmi les hommes».

וביאור ענין ראה אנכי נותן כו' הנה במ"א נת' [נתבאר] בענין ההפרש בין ברכה לתפלה שהברכה היא גילוי השרש שבהעלם שיתברך ויהיה נמשך לידי גילוי ולא המשכה חדשה לגמרי.

Et l'explication de «Vois, Je donne», etc. : il a été expliqué ailleurs, au sujet de la différence entre la bénédiction et la prière, que la bénédiction est la révélation de la racine qui se trouve à l'état caché, afin qu'elle soit «bénie» et amenée à se révéler, et non un nouvel influx entièrement inédit.

וזהו ההפרש בין ברכה לתפלה וזהו איש אשר כברכתו ברך אותם ולכן אמר ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כי שרשו נעלה יותר וזהו שבשביל שעלו במחשבה לזאת דייקא תוכל להמשיך אליכם בחי' ברכה (כו').

Telle est la différence entre la bénédiction et la prière. Telle est aussi [la signification de] «chacun selon sa bénédiction, il les bénit»; c'est pourquoi il dit : «Mais son frère cadet sera plus grand que lui», car sa racine est plus élevée. Et voici [l'idée] : parce qu'ils se sont élevés dans la pensée, c'est précisément pour cette raison que vous pouvez attirer vers vous le niveau de la bénédiction, etc.)

(ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים כפי" כי תקנה עבד עברי) להמשיך בהם בחי' הדעת משרשן כו' ע"ש

(Et voyez ce qui est écrit à propos de [ce verset] «Voici les ordonnances», au sujet du sens de «Si tu acquiers un serviteur hébreu») — afin d'attirer en eux le niveau de Daat (connaissance) depuis leur racine, etc. Voyez là-bas.

והנה מבואר לעיל שההפרש בין ברכה להודאה שברכה היא בחי' ראה וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה.

Or, il a été expliqué plus haut que la différence entre la bénédiction et la reconnaissance est que la bénédiction relève du niveau de la vision; telle est [la signification de] «Vois, je donne devant vous aujourd'hui une bénédiction» :

שע"י שאנכי נותן לפניכם ברכה ע"י ראה בחי' ראה שהוא בחי' ביטול דח"ע [דחכמה עילאה] כו' ועו"ל [ועוד יש לומר] בענין אנכי נותן כו' ברכה ע"ד מ"ש סד"ה האזינו השמים בענין הברכה ויתן לך האלקים מטל השמים כו':

par « je donne devant vous une bénédiction », il y a ainsi « vois » : le niveau de la vision, qui est celui du bitoul de la 'Hokhma supérieure, etc. On peut encore expliquer « je donne... une bénédiction » dans le sens de ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Écoutez, cieux », au sujet de la bénédiction « Et que D.ieu te donne de la rosée du ciel », etc.

8 קיצור (א) בשעת קבלת התורה דכתיב פכ"פ [פנים בפנים] דבר הוי' עמכם נמשך לכל אחד בחינת הוי' בבחינת פנים בהנשמה (עמ"ש בד"ה זכור ושמור שהנשמות שרשן מבחינת גרמוהי וע"י התורה מתעלים בבחי' חיוהי וזהו שאזי נמשך בהם בחינת הוי'.

Résumé. (1) Au moment du don de la Torah, dont il est écrit : « Face à face, Havaya vous a parlé », le niveau de Havaya fut attiré en chacun, dans l'aspect de « face » (panim) de l'âme (voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Souviens-toi et observe », selon lequel les âmes ont leur racine dans le niveau de « Lui et Ses réceptacles » (garmohi), et que, par la Torah, elles s'élèvent au niveau de « Ses forces vitales » (chayohi) ; c'est pourquoi le niveau de Havaya fut alors attiré en elles.

והיינו ע"י דבור אנכי בחינת איהו ממש ועמ"ש ע"פ וארא כו' ושמי הוי"ה לא נודעתי להם כ"א זהו נמשך על ידי מתן תורה)

Cela se fit par la parole « Je », le niveau de ihou (« Lui ») Lui-même. Voir aussi ce qui est écrit au sujet de [verset] « Et Je suis apparu », etc. : « mais par Mon Nom Havaya, Je ne Me suis pas fait connaître à eux » ; c'est plutôt par le don de la Torah que cela fut attiré.)

בחינת הוי"ד דשם הוא החכמה שהיא בחינת ביטול שלמעלה מהבינה והדעת כמ"ש בספ"ר של בינונים] ס"פ י"ח ונקי' משכיל לאיתן וזה כפ"י הפרדס ערך משכיל וערך איתן זח"ב [זהר חלק ב'] משפטים (ק"י סע"א [סוף עמוד א])

Le niveau du youd du Nom est 'Hokhma (sagesse), le niveau de l'annulation de soi (bitoul), qui est au-dessus de Bina (compréhension) et de Daat (connaissance), comme l'explique le Sefer Chel Beinonim [Tanya], à la fin du chapitre 18 ; il est appelé « un maskil d'Eitan ». Cela suit l'explication du Pardes, aux entrées « maskil » et « Eitan » ; Zohar, partie II, Michpatim (fin de 110a).

(ועמ"ש בד"ה מצה זו ובד"ה מי מנה בענין הבחינה הרביעית דרובע ישראל) ובחי' ה"א עילאה היא בחי' בינה התבוננות (עמ"ש סד"ה ביום השמיני עצרת)

(Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Cette matsa » et dans celui commençant par « Qui a compté », à propos du quatrième niveau, du « quart d'Israël » (rova).) Et le niveau du hé supérieur est celui de Bina, la contemplation (voir ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Le huitième jour, une assemblée »).

ובי' בחי' אלו נקרא נקודה בהיכליה ונקרא תרין ריעין ועמ"ש מענין יו"ד של שם בבה"ז [בביאורי הזהר] פי' אחרי ע"פ המאמר שם (דע"ט ע"ב) הביאו עלי כפרה:

Ces deux niveaux sont appelés « un point dans son palais » et « deux compagnons ». Voir aussi ce qui est écrit au sujet du youd du Nom dans Biouré HaZohar, paracha A'harei, sur l'enseignement qui s'y trouve (page 79b) : « Apportez une expiation pour Moi. »

9 (ב) ובחינת וא"ו הוא ההמשכה מחו"ב [מחכמה ובינה] לששה מדות שכלב ונקי נחל איתן עיין בפרדס ערך נחל ובמא"א [ובמאורי אור] אות נו"ן סכ"ו ואח"כ ה' אחרונה היא מחודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] של התורה.

(2) Le niveau du vav est le prolongement de 'Hokhma et de Bina vers les six attributs émotionnels (midot) du cœur ; il est appelé Na'hal Eitan. Voir le Pardes, à l'entrée « na'hal », et Me'orei Or, lettre noun, section 26. Ensuite, le hé final correspond à la pensée, à la parole et à l'action de la Torah.

וזוהו נר דלוק על ראשו (ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי הויה) ומלמד"י [ומלמדים] אותו כו' (ועמ"ש ע"פ וכל בנך למודי הוי' ועיין במא"א [במאורי אור] אות למ"ד סעיף כ"ט):

Et c'est là [le sens de] « une lampe est allumée au-dessus de sa tête » (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Car Tu es ma lampe, Havaya »), « et on le lui enseigne », etc. (voir aussi ce qui est écrit à propos [du verset] « Et tous tes enfants seront enseignés par D.ieu », ainsi que Me'orei Or, lettre lamed, section 29).

10 (ג) אך ענין שאין השם שלם היינו שאין נמשך בחי' נחל איתן לתוך המדות ומחודומ"ע [ומחשבה דיבור ומעשה] וכענין מ"ש בזח"א [בזהר חלק א] (ד"ו ע"ב) ע"פ ונהר יחרב ויבש וע' כפי שמות (ד"ט ע"ב).

(3) Mais le fait que le Nom ne soit pas entier signifie que le niveau de na'hal eitan ne se déverse pas dans les attributs émotionnels (midot), ni dans la pensée, la parole et l'action. C'est dans ce sens qu'il est écrit dans le Zohar, première partie (folio 6b), à propos du verset « Le fleuve sera tari et desséché » ; voir aussi la paracha Chemot (folio 9b).

וצי"ל ומלתם את ערלת לבבכם שעיי"ז אח"כ ומל' ה' את לבבך גם מילה היינו מל' י"ה

Il faut donc «circoncire le prépuce de votre cœur», afin qu'ensuite «Havaya circoncise ton cœur». De plus, le mot mila (circoncision) est formé des lettres de mal («circoncire») et Yah.

והנה את לבבך ואת לבב זרעך ר"ת [ראשי תיבות] אלול כי הם ימי רצון עמ"ש בד"ה אני לדודי: (ד)

Or, les mots «et ton cœur et le cœur de [ta descendance]» ont pour initiales Eloul, car ce sont des jours de faveur [divine]; voir ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Je suis à mon bien-aimé». (4)

וזהו שאנו מתפללים יהא שמיה רבא מברך פי' שם י"ה יהיה רבא שיהיה נמשך בבחי' ו"ה.

C'est pourquoi nous prions: «Que Son grand Nom soit béni» (yehei shemei rabba mevarach). Cela signifie que le Nom Yah devienne grand et se déverse dans le niveau de vav-hei.

וכן פי' בוח"ב [בוהר חלק ב'] תרומה (קס"ה ע"ב) ע"פ סלו לרוכב בערכות ב"ה שמו. וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ומ"ש מזה בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים.

C'est également ainsi que cela est expliqué dans le Zohar, deuxième partie, Terouma (folio 165b), à propos du verset «Exaltez Celui qui chevauche les cieux, par Son Nom Yah». Voir le commentaire du Ramaz à cet endroit, ainsi que ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Car comme les nouveaux cieux».

והמשכה זו היינו ע"י מחשבה ודבור של התורה ומעשה המצות וזהו את הברכה שיהיה שם י"ה מברך זהו על ידי אשר תשמעו אל מצות הוי"ה עמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד'.

Ce déversement s'opère par la pensée et la parole de la Torah, ainsi que par l'accomplissement des mitsvot. Tel est le sens de «la bénédiction»: que le Nom Yah soit béni; cela se réalise par «votre écoute des commandements de Havaya». Voir ce qui est écrit à propos du verset «Et maintenant, que la puissance d'Ado-nai soit grande»,

ומ"ש סד"ה טובה הארץ מאד מאד. וסד"ה מי מנה. וגם כי מל"ת [מצות לא תעשה] שרשם ב"ה ומ"ע [ומצות עשה] בוי"ה כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן.

ainsi que ce qui est écrit à la fin du discours qui commence par «Le pays est très, très bon» et à la fin de celui qui commence par «Qui a compté». De même, les commandements négatifs ont leur racine dans yud-hei, et les commandements positifs dans vav-hei, comme il est écrit dans le discours qui commence par «Voici les comptes du Michkan».

ועיין מענין ברכה בזח"ב [בזהר חלק ב'] בשלח (סי'ג ע"ב) ובמא"א [ובמאורי אור] אות בי"ת (סל"ה ול"ט). והיינו שעיקר הברכה הוא המשכת אור הסוכ"ע בחי ע"ק [עתיקא קדישא] בממכ"ע [בממלא כל עלמין] והיינו ענין שיהיה השם שלם.

Voir également, au sujet de la bénédiction, le Zohar, deuxième partie, Bechala'h (folio 63b), et Me'orei Or, lettre beit (sections 35 et 39). En effet, l'essence de la bénédiction est le déversement de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), le niveau d'Atika Kadicha, dans la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) ; c'est là le sens du Nom devenu entier.

עיין זח"ב [זהר חלק ב'] ס"פ תרומה (קע"ה ב') ובפ' וישלח (קס"ז ב'). ועמ"ש מענין וברכת את ה' סד"ה ואכלת ושבעת.

Voir le Zohar, partie II, à la fin de la paracha Terouma (page 175b), et dans la paracha Vayichla'h (page 167b). Voir aussi ce qui est écrit au sujet de «et tu béniras Havaya», à la fin du discours commençant par «Tu mangeras et tu seras rassasié».

ולכן הכח הזה להמשיך הברכה זהו ע"י דבור אנכי שעל ידי זה נמשך בכל אחד שם הוי' שעל ידי זה הוא המשכת הברכה להיות ברוך הוי' כו'

C'est donc par la parole «Je» (Anochi) que s'exerce ce pouvoir de faire descendre la bénédiction : par elle, le Nom Havaya fut introduit en chacun ; et c'est ainsi que la bénédiction descend, de sorte qu'il est dit : «Béni soit Havaya», etc.,

מן העולם ועד העולם כו' (בתהלים סס"י [סוף סימן] ק"ו [קל וחומר]) : (ה) וגם כי הנה התורה מתחלת בבי"ת לפי שהוא סימן ברכה ועמ"ש מזה בזח"א [בזהר חלק א] ר"פ ויגש (דרי"ה [דראש השנה] ע"ב) ואע"פ [ואף על פי] שהאל"ף הוא אותיות פלא שלמעלה מבחינת בי"ת

«de monde en monde», etc. (dans Psalms, à la fin du Psaume 106). (5) De plus, la Torah commence par un bet, car c'est un signe de bénédiction (voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le Zohar, partie I, au début de la paracha Vayigach (page 205b)). Et bien que l'aleph soit formé des lettres de pele (merveille), qui se situe au-dessus du niveau du bet,

אך הוא בבחי' פלא והעלם וגם כי שם הוא כחשכה כאורה כו' וכמ"ש בד"ה בשלח פרעה בענין כמה ארך אפים כו'

il relève toutefois de la merveille et du voilement ; de plus, là-bas, «les ténèbres sont comme la lumière», etc., comme il est écrit dans le discours commençant par «Lorsque Pharaon renvoya», à propos de «combien grande est la longanimité», etc.

ואיתא ברבות ר"פ בראשית כ"ו דורות היה האל"ף קורא תגר כו' למחר אני בא ליתן תורה ואיני פותח

Et il est rapporté dans Midrash Rabbah, au début de Beréshit, que durant vingt-six générations, l'aleph protesta, etc. : « Demain, Je viens donner la Torah, et Je ne l'ouvrirai

אלא כך שנאמר אנכי כו' והיינו כי ע"י שניתנה תורה אזי יוכל להיות גילויי ההעלם וגם אז נמשך אנכי להיות הוי" אלקיך כו'

qu'avec toi, comme il est dit : "Je (Anochi)", etc. » Autrement dit, grâce au don de la Torah, ce qui est caché put alors être révélé ; et Anochi fut aussi alors attiré vers le bas pour devenir « Havaya, ton D.ieu », etc.

ולכן ניתנה בהר סיני שירדה שנאה על הרע עמ"ש סד"ה מצה זו בענין בעבור זה כו' ועמ"ש בד"ה

C'est pourquoi elle fut donnée sur le mont Sinaï, d'où descendit la haine (sinah) du mal. Voir ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Cette matsa », à propos de « à cause de cela », etc. ; voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par

להבין ענין הברכות כפ"י פותח בברוך כו' וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה היינו שמבחי אלף דאנכי שלמעלה ממדרגת הבי"ת נמשך היום הברכה לפניכם כו'

« Comprendre la question des bénédictions », sur le sens de « commence par "Béni" », etc. Telle est donc la signification de « Vois, je place aujourd'hui devant vous une bénédiction » : du niveau de l'aleph d'Anochi, supérieur au rang du bet, la bénédiction descend aujourd'hui devant vous, etc.

והיינו ע"ד מ"ש בזח"א [בזהר חלק א] ויצא (קני"ח ב') ע"פ ברוך הוי" כו' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא דהיינו ע"ד מ"ש לפני יג"מ [י"ג מדות] ויקרא הוי" הוי'

Cela correspond à ce qui est écrit dans le Zohar, partie I, Vayetse (page 158b), à propos de [ce verset] : « Béni soit Havaya », etc., « d'un monde à l'autre » : du monde caché au monde révélé. Cela correspond à ce qui est écrit avant les Treize Attributs : « Et Il proclama : Havaya, Havaya »,

דהיינו לחבר ולהמשיך שם הוי" שלמעלה מהשתלשלות שהוא ע"ק [עתיקא קדישא] בשם הוי" שבסדר השתלשלות והתהוות העולמות וכמ"ש מזה סד"ה וירא ישראל את היד הגדולה.

c'est-à-dire unir et faire descendre le Nom Havaya qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), lequel est Atika Kadicha, dans le Nom Havaya qui se trouve dans l'ordre de l'hichtalchelout et de l'apparition des mondes, comme il est écrit à ce sujet à la fin du discours qui commence par : « Et Israël vit la grande main ».

11 וזהו ענין שמיה רבא מברך כו' וזהו למעלה ממדרגת הברכה מה שנברא העולם באות כ"ת שהוא הברכה משם הוי' שבהשתלשלות העולמות כו'.

Et tel est le sens de « shemei rabba mevarach », etc. Cela est au-dessus du niveau de la bénédiction par laquelle le monde fut créé avec la lettre beit, bénédiction provenant du Nom Havaya au sein de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), etc.

אבל על ברכה והמשכה זו דבחי' הוי' ה' מן העולם ועד העולם על זה נאמר ראה אנכי מי שאנכי נותן לפניכם היום דוקא ע"י מתן תורה ברכה כו'.

Mais au sujet de cette bénédiction et de cette effusion du niveau de « Havaya, Havaya », « d'un monde à l'autre », il est dit : « Vois, Moi » — Celui que Je suis — « vous donne aujourd'hui », précisément par le Don de la Torah, « une bénédiction », etc.

12 ולהמשיך ברכה זו זהו ע"י אשר תשמעו אל מצות הוי' כנ"ל וע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] היום אם בקולו תשמעו.

Et faire descendre cette bénédiction se fait par «que vous écoutiez les commandements de Havaya», comme mentionné plus haut; et dans le même esprit, selon l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : «Aujourd'hui, si vous écoutez Sa voix.»

עמ"ש מזה בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] והקללה אם לא תשמעו הוא רק להעביר רוח החיצונים והטומאה של היצה"ר [היצר הרע] בכדי שיתקיים הברכה הנ"ל כמ"ש מזה בד"ה אלה החוקים והמשפטים בפי' בחקתי.

Voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Au huitième jour, une assemblée» (Chemini Atséret). Et «la malédiction, si vous n'écoutez pas» n'a pour seul but que d'écarter l'influence des forces extérieures et l'impureté du mauvais penchant, afin que la bénédiction mentionnée plus haut puisse se réaliser, comme il est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Voici les décrets et les ordonnances», dans la paracha Be'hukotai.

וז"ש [וזהו שכתוב] גבי ברכה אשר תשמעו ולא אם תשמעו כמ"ש גבי והקללה אם. כי הברכה אינה בספק כי בין כך ובין כך הסוף שיקויים הברכה

Et c'est pourquoi, au sujet de la bénédiction, il est dit : «que (acher) vous écoutiez», et non «si (im) vous écoutiez», comme il est dit au sujet de «et la malédiction, si». Car la bénédiction n'est pas incertaine : quoi qu'il en soit, elle finira par se réaliser.

וזהו ויברך דוד את ה' ר"ת [ראשי תיבות] ודאי. הודאי שמו כן תהלתו עיין מ"ש מזה במא"א [במאורי אור]
אות וא"ו ס"ו:

Et c'est là le sens de «Et David bénit Havaya» (Vayevarech David et Havaya): les initiales forment le mot vadaï, «certain». «Son Nom est “le Certain”, et telle est aussi Sa louange»; voir ce qui est écrit à ce sujet dans Me'orei Or, lettre vav, section 6.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak